

Nowa Biblioteka
nr 3 (18), 2015

Paulina Motylińska

Katedra Kultury Informacyjnej i Zarządzania Informacją
Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej
Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
e-mail: pmotylinska@up.krakow.pl

***CZŁOWIEK W ŚWIECIE INFORMACJI. KULTURA INFORMACYJNA
W UJĘCIU INTERDYSCYPLINARNYM. TEORIA I PRAKTYKA
(KRAKÓW, 9 PAŹDZIERNIKA 2015 R., KATOWICE, 23 PAŹDZIERNIKA
2015 R.). SPRAWOZDANIE Z KRAKOWSKIEJ CZĘŚCI KONFERENCJI***

Konferencja naukowa z cyklu *Człowiek w świecie informacji pt. Kultura informacyjna w ujęciu interdyscyplinarnym. Teoria i praktyka* została zorganizowana przez Katedrę Kultury Informacyjnej i Zarządzania Informacją będącą częścią Instytutu Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, we współpracy z Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego oraz Centrum Informacji Naukowej i Biblioteką Akademicką Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Konferencja odbyła się w dwóch częściach: 9 października 2015 r. w Krakowie i 23 października 2015 r. w Katowicach. Patronat nad konferencją objęli Michał Śliwa – Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Dariusz Pawelec – Dyrektor Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Celem konferencji była interdyscyplinarna refleksja nad zagadnieniem kultury informacyjnej we współczesnym świecie oraz skonfrontowanie wdrożonych dobrych praktyk z koncepcjami teoretycznymi w zakresie propagowania kultury informacyjnej.

Krakowska część konferencji odbyła się w nowym gmachu Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Pedagogicznego i otworzona została przez władze Uczelni – Kazimierza Karolczaka, prorektora ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej. Gości przywitani także prodziekani

Wydziału Pedagogicznego – Katarzyna Dormus, Katarzyna Potyrała, oraz Hanna Batorowska, kierownik Katedry Kultury Informacyjnej i Zarządzania Informacją.

Sesja plenarna, prowadzona przez K. Potyrałę, obejmowała ogólne rozważania nad kwestią współczesnej kultury informacyjnej. Znaczenie pojęcia kultury informacyjnej w ujęciu nauki o informacji przedstawiła Barbara Kamińska-Czubała z Uniwersytetu Pedagogicznego, analizując funkcjonowanie tego pojęcia w ekologii informacji i zarządzaniu informacją. Leszek Korporowicz z Uniwersytetu Jagiellońskiego w referacie *Przestrzeń kulturowa w społeczeństwie conceptualnym* skupił się na zmianach przestrzeni kulturowej, które to wpływają na funkcjonowanie współczesnych instytucji i człowieka żyjącego w cywilizacji medialnej. Rozważania w ujęciu nauk społecznych kontynuowała Sylwia Jaskuła z Collegium Civitas w Warszawie, prezentując referat *Modele kultury informacyjnej w edukacji międzykulturowej*. O efektach rozwoju medialnego świata, czyli o edukacyjnym efekcie cieplarnianym mówił Janusz Morbitzer z Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Szeroko dyskutowano rozumienie pojęcia kultury informacyjnej w kontekście kultury bezpieczeństwa. Rozważania te zainicjował Andrzej Żebrowski, analizując zjawisko walki informacyjnej w kontekście bezpieczeństwa informacji. Przedstawiciel Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, Andrzej Kozia, w zastępstwie Mariana Wilhelma z firmy Magra, omówił aktualne sposoby zabezpieczania danych. Rozważania terminologiczne w zakresie pojęcia bezpieczeństwa, kultury bezpieczeństwa i kultury informacyjnej oraz relacje między tymi pojęciami przedstawił Marian Cieślarczyk z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Sesję plenarną zakończyła H. Batorowska referatem *Kultura informacyjna jako element kultury bezpieczeństwa*.

W przerwie dzielącej sesję plenarną i sesję tematyczną odbył się recital wirtuoza gitary klasycznej Jana Oberbeka [1]. Uczestnicy konferencji mieli także możliwość zapoznania się z wystawą książek pt. *Człowiek w świecie cyberzagrożeń*, która została przygotowana przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego, a jej kuratorem była Anna Sobol. W ramach ekspozycji pracownicy Biblioteki przygotowali bibliografię publikacji, obejmującą tematykę m.in. cyberprzemocy, ochrony danych, wywiadu otwartego i bezpieczeństwa informacji [3].

Ze względu na duże zainteresowanie konferencją i liczbę zgłoszeń aktywnych uczestników, druga część konferencji została podzielona na trzy równoległe sesje tematyczne. Pierwsza dotyczyła *Kultury informacyjnej w perspektywie bezpieczeństwa informacyjnego* i stanowiła kontynuację rozważań dotyczących zagadnień bezpieczeństwa rozpoczętych na sesji plenarnej. Poprowadził ją Rafał Klepka z Uniwersytetu Pedagogicznego, a otworzyła Katarzyna Pabis-Cisowska z Uniwersytetu Pedagogicznego,

która wygłosiła referat pt. *Propaganda czy rzeczywistość w wątkach kulturowych w Polskiej Kronice Filmowej*. Rozważania w kontekście historycznym kontynuował Przemysław Wywiół, z tej samej instytucji, opisując walkę informacyjną w poglądach płk. Stefana Roweckiego. R. Klepka w swoim wystąpieniu skupił się natomiast na hasłach wyborczych kandydatów na prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r. Hasła te zostały przeanalizowane pod kątem ich zawartości informacyjnej. Referat P. Motylińskiej, także z Uniwersytetu Pedagogicznego, obejmował wyniki badania ankietowego dotyczącego zachowań i opinii studentów w zakresie bezpieczeństwa informacji w Internecie. A. Koziara zreferował zagadnienie bezpieczeństwa systemów informacyjnych, z uwzględnieniem podstaw prawnych i rozwiązań normatywnych. Zachowania ryzykowne internautów w społecznościach internetowych przedstawiła natomiast Bożena Jarosz z Uniwersytetu Pedagogicznego.

Kolejną sesję tematyczną, pt. *Kultura informacyjna w perspektywie rozwoju edukacji*, poprowadziła Irena Pulak. Rozważania w tej sesji skoncentrowane były na konsekwencjach zmian zachodzących w społeczeństwie na skutek rozwoju nowych technologii i mediów. Błażej Sajduk z Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. J. Tischnera w Krakowie postawił tezę, że nowe technologie wpływają na charakter nowego pokolenia, a te zmiany powinny zostać uwzględnione w systemie edukacji wyższej. Grażyna Gregorczyk z Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie zwróciła uwagę na nierozważne udostępnianie prywatnych danych w Internecie przez dzieci i młodzież, co może być spowodowane brakiem wzorca osobowościowego w zakresie cyfrowego bezpieczeństwa. Adam Bańdo z Uniwersytetu Pedagogicznego przedstawił natomiast kompetencje niezbędne dla współczesnego użytkownika informacji multimedialnej. Dwa kolejne wystąpienia również dotyczyły tematyki kompetencji w zakresie wizualizacji informacji: Izabela Rudnicka z Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie wygłosiła referat pt. *Od infografiki do rozszerzonej rzeczywistości – rozwijanie kompetencji informacyjnych kształtujących świat ucznia*, natomiast I. Pulak i Małgorzata Wieczorek-Tomaszewska stwierdziły, że kształtowanie kultury słowa i obrazu może stanowić wyzwanie dla edukacji XXI w. W wystąpieniu Sabiny Kwiecień z Uniwersytetu Pedagogicznego pojawiła się tematyka przesycenia informacją współczesnych podręczników szkolnych. Beata Langer zajęła się natomiast szkolnymi mediami społecznościowymi, które przeanalizowała pod kątem krajobrazu informacyjnego. Sesję zamknął referat Izabeli Mrochen z Uniwersytetu Śląskiego na temat zastosowania wytycznych WCAG 2.0 w projektowaniu stron internetowych jako elemencie wpływającym na zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu.

Ostatnia sesja tematyczna: *Kultura informacyjna w perspektywie zarządzania informacją*, poprowadzona przez B. Kamińską-Czubałą, zebrała referaty oscylujące wokół zagadnień kultury organizacyjnej, szczególnie w bibliotekach i placówkach edukacyjnych. Wanda Krystyna Roman z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pokazała związki między kulturą informacyjną a archiwistyką i zarządzaniem informacją. W tematyce bibliotecznej pozostał referat Anny Górskiej z biblioteki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, która przedstawiła źródła klasyfikacji dziesiątej Deweya. Marek Deja z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie skupił się na analizie istniejących koncepcji kultury informacyjnej organizacji oraz przedstawił model parametryczny kultury informacyjnej. Przedstawicielka Zespołu Szkół im. Walerego Goetla w Suchej Beskidzkiej – Ewa Kawończyk – opisała kulturę organizacyjną szkoły oraz jej wpływ na kształtowanie kompetencji informacyjnych. Referat kolejnej prelegentki, Jadwigi Witek z Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej, nosił tytuł *Interakcyjny porządek w bibliotece. Kształtowanie dialogu społecznego i kulturowego ład*. Dwa wystąpienia dotyczyły zjawisk manipulacji i działań propagandowych w kontekście informacyjnym: Robert Grochowski z Polskiego Towarzystwa Naukowego Prawa Prasowego zwrócił uwagę na upadek kultury informacyjnej, który może być spowodowany zmanipulowanym przekazem informacji szczególnie w telewizji, a Barbara Krasieńska (Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego) zbadała plakaty propagandowe jako przykład narzędzi kształtowania opinii publicznej.

Wśród imprez towarzyszących konferencji, zarówno w Krakowie, jak i w Katowicach, znalazły się warsztaty. Po zakończeniu obrad w krakowskiej części konferencji odbyły się warsztaty *Cyberprzestrzeń użytkownika biblioteki cyfrowej – dostępność do informacji zgodnie z zasadami WCAG 2.0* poprowadzone przez I. Mrochen z Uniwersytetu Śląskiego. Uczestnicy warsztatów dowiedzieli się m.in. jak dodawać tekst alternatywny do ilustracji udostępnianych na stronach internetowych oraz poznali zasady stosowania odpowiednich kolorów na stronie, tak, aby każdy jej użytkownik mógł z niej swobodnie korzystać.

Materialem efektem konferencji jest dwutomowa publikacja książkowa. Pierwszy tom ukazał się w 2015 r. [2].

Konferencja pokazała, że tak interdyscyplinarne zagadnienie, jakim jest kultura informacyjna, skupia zainteresowanie badaczy z wielu dyscyplin nauki. Swoje wystąpienia przedstawili m.in. bibliotekarze, informatolodzy, socjologowie, pedagodzy, medioznawcy i przedstawiciele nauk o bezpieczeństwie. Dyskusje pozwoliły na zintegrowanie poglądów i porównanie wyników badań, tak aby ich efekty stanowiły inspirację dla dalszych analiz i badań naukowych oraz motywację do stosowania rozwiązań, ustalonych w trakcie rozważań, w praktyce działalności edukacyjnej i informacyjnej.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Konferencja Kultura informacyjna w ujęciu interdyscyplinarnym. Imprezy towarzyszące* [online]. [Data dostępu: 25.11.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://konferencja-upkrakow.wix.com/kulturainformacyjna#!program/cj59>.
- [2] *Kultura informacyjna w ujęciu interdyscyplinarnym – teoria i praktyka*. T. 1. Red. H. Batorowska. Kraków 2015. ISBN 978-83-7271-942-3.
- [3] *Wykaz publikacji przygotowany w ramach wystawy „Człowiek w świecie cyberzagrożeń” przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie* [online]. [Data dostępu: 25.11.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://media.wix.com/ugd/0404d4_cb226d7da8d14061af95aef8ed319c95.pdf.